

Кримінал

Львівський державний університет
внутрішніх справ

Організація з безпеки
і співробітництва в Європі

ОБСЄ

Західний регіональний центр НАПрН України

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ 2012 р.: кримінально-правові та процесуальні аспекти

*Тези доповідей та повідомлень учасників
Міжнародної науково-практичної конференції*

19–20 вересня 2013 р.

м. Львів

УДК 343.1 (477)(063)
ББК 67.9 (4Укр)410.2
К82

Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 1 від 28 серпня 2013 р.)

Упорядник –
кандидат юридичних наук **О.В. Авраменко**

Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 р.:
К82 кримінально-правові та процесуальні аспекти: тези до-
повідей та повідомлень учасників Міжнародної науково-
практичної конференції (19–20 вересня 2013 р.). – Львів:
Львівський державний університет внутрішніх справ,
2013. – 544 с.

У збірнику вміщено тези доповідей та повідомлень, з якими
виступлять учасники Міжнародної науково-практичної конференції
«Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 р.: кримінально-
правові та процесуальні аспекти», що відбудеться 19–20 вересня 2013 р.
у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

У конференції беруть участь відомі вчені, авторитетні фахівці з
проблем сучасного кримінального права, кримінального процесу та
криміналістики, які представляють наукові центри юридичної науки
України, Російської Федерації та Республіки Польща.

Тези опубліковано в авторській редакції.

УДК 343.1 (477)(063)
ББК 67.9 (4Укр)410.2

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2013

Задоя К.П. Юридична природа відстрочки виконання вироку за Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 року.....	232
Захарченко О.В. Прояв окремих принципів кримінального провадження під час судового розгляду.....	236
Зеленський С.М. Доступність суду та забезпечення справедливості кримінального провадження	240
Климчук М.П. Щодо застосування окремих заходів забезпечення кримінального провадження	245
Kobus I. Zmiany regulacji zatrzymania osoby przez policję w Polskim Kodeksie Postępowania Karnego z 1997 r.....	248
Комісарчук Ю.А., Марко С.І. Особливості залучення захисника до кримінального провадження	253
Конопельський В.Я. Проблемні питання затримання осіб за вчинення кримінальних правопорушень (теорія і практика).....	258
Łyżwa A. Wartość dowodowa «Opinii prywatnej» w świetle uregulowań Polskiego K.P.K. oraz K.P.W.	261
Лисюк Ю.В. Деякі питання застосування застави як запобіжного заходу під час здійснення кримінального провадження	266
Люліч В.А. Клопотання захисника про проведення процесуальних дій як засіб збирання доказів у кримінальному провадженні.....	270
Макеева И.В. Обеспечение прав и законных интересов лиц, вовлеченных в досудебное производство по уголовным делам, в соответствии с законодательством Российской Федерации и Украины	275

М.П. Климчук,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу
(Національна академія внутрішніх справ)

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ОКРЕМИХ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Нормальне в межах закону проведення досудового розслідування і судового провадження, які разом складають кримінальне провадження у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, вимагає великих зусиль організаційного і примусового характеру, які багато в чому забезпечують досягнення дієвості цього провадження. До їх застосування треба ставитись з особливою увагою, ретельно обґрунтовувати необхідність їх проведення, оскільки вони досить часто обмежують права, свободи і законні інтереси осіб, які потрапляють в сферу кримінального провадження.

Відповідно до ст. 131 КПК України, заходи забезпечення кримінального провадження застосовуються з метою досягнення дієвості цього провадження. До них відносяться: 1) виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід; 2) накладення грошового стягнення; 3) тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом; 4) відсторонення від посади; 5) тимчасовий доступ до речей і документів; 6) тимчасове вилучення майна; 7) арешт майна; 8) затримання особи; 9) запобіжні заходи [1].

В межах статті зупинимось на процесуальних особливостях застосування окремих заходів забезпечення кримінального провадження.

Викликає інтерес процедура *затримання уповноваженою особою без ухвали слідчого судді особу, підозрювану у вчиненні злочину (ст. 208 КПК України)*. У більшості, такою особою є саме оперативний співробітник, який здійснює затримання керуючись своїми повноваженнями.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 208 КПК України уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі, лише у випадках: 1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення; 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину оче-

видець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин [1].

На нашу думку, таке формулювання позбавляє можливості затримати особу, яка вчинила кримінальне правопорушення та яка була викрита у його вчиненні після проведення ряду слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій, так як вказана особа не була затримана під час вчинення злочину, або безпосередньо після його вчинення. При цьому, також не враховуються характеристики особи – наявність судимостей, постійного місця проживання, роботи, способу життя, а також тяжкість вчиненого злочину, що може призвести до неможливості ізолювати від суспільства особу, яка веде стійкий антисоціальний спосіб життя, що в свою чергу може призвести до продовження злочинної діяльності, перешкоджання встановленню істини або ж зникнення особи.

З метою вирішення даного питання пропонуємо внести поправку до п. 2 ч. 1 ст. 208 КПК України та викласти його у такій редакції: «...якщо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа вчинила злочин».

Такі зміни дозволять затримувати осіб, які були викриті у вчиненні злочину під час досудового розслідування та в подальшому вирішувати питання про обрання їм відповідного запобіжного заходу.

Викликає практичні труднощі затримання особи через деякий час після вчинення злочину. Так, відповідно до ст. 208 КПК – уповноважена службова особа має право затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, лише у випадках:

- якщо цю особу застали під час вчинення злочину, або замаху на його вчинення;
- якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, у тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин.

На наш погляд, слід внести зміни до ст. 208 КПК в частині виключення слів «безпосередньо» та «щойно». Це дасть можливість уповноваженій службовій особі затримати особу через деякий час після вчинення злочину.

Редакція ст. 208 КПК надає право працівникам правоохоронних органів затримати особу виключно у випадках, якщо її

застали при вчиненні злочину, або безпосередньо після нього за наявності очевидних ознак, які вказують саме на цю особу як на злочинця. В інших випадках, навіть при наявності доказів причетності особи до вчинення злочину та встановлення її місцезнаходження, працівники міліції не мають правових підстав для її затримання. Наприклад, при впізнанні потерпілим через деякий час після вчинення злочину винної особи у громадському місці, або наявності інформації про місцезнаходження злочинців.

Єдиним законним шляхом є отримання дозволу слідчого судді на затримання з метою приводу такої особи. Але в цьому випадку особа повинна бути попередньо повідомлена про підозру, тобто набути статусу підозрюваного.

Тимчасовим вилученням майна (ст. 167 КПК України) є фактичне позбавлення підозрюваного можливості володіти, користуватися та розпоряджатися певним його майном до вирішення питання про арешт майна або його повернення.

Тимчасово вилучити майно може кожен, хто законно затримав особу в порядку, передбаченому ст.ст. 207, 208 КПК: особа, що затримала без ухвали слідчого судді, суду будь-яку особу: 1) при вчиненні або замаху на вчинення кримінального правопорушення; 2) безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення чи під час безперервного переслідування особи, яка підозрюється у його вчиненні. Крім того уповноважена службова особа яка без ухвали слідчого судді, суду затримала особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі, лише у випадках: 1) якщо цю особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення; 2) якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин [2].

Проблематичним питанням залишається можливість вилучення транспортного засобу з місця ДТП. Відповідно до положень гл. 16 КПК України (ст.ст. 167-169) передбачено тимчасове вилучення майна, однак на протязі доби необхідно звернутись до слідчого судді за дозволом на його арешт. Аналіз ч. 1 ст. 170 КПК України дає підстави нам вважати, що арешт може бути накладений не тільки на майно підозрюваного, а й інших осіб, які в силу закону несуть цивільну відповідальність за шкоду.

При цьому слід керуватись ст. 1187 ЦК України, джерелом підвищеної небезпеки є діяльність, пов'язана з використанням,

зберіганням або утриманням транспортних засобів, механізмів та обладнання, використанням, зберіганням хімічних, радіо активних, вибухо- і вогнебезпечних та інших речовин, утриманням диких звірів, службових собак та собак бійцівських порід тощо, що створює підвищену небезпеку для особи, яка цю діяльність здійснює, та інших осіб [2].

Шкода, завдана джерелом підвищеної небезпеки, відшкодовується особою, яка на відповідній правовій підставі (право власності, інше речове право, договір підряду, оренди тощо) володіє транспортним засобом, механізмом, іншим об'єктом, використання, зберігання або утримання якого створює підвищену небезпеку. Особа, яка неправомірно заволоділа транспортним засобом, механізмом, іншим об'єктом, завдала шкоди діяльності щодо його використання, зберігання або утримання, зобов'язана відшкодувати її на загальних підставах.

Наведені обставини свідчать про практичну доцільність застосування заходів забезпечення кримінального провадження та спонукають до здійснення подальшого пошуку оптимальних шляхів вдосконалення процедури їх проведення з метою виконання завдань кримінального судочинства.

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із прийняттям Кримінального процесуального кодексу України Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 376 с.

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (із змінами від 09.06.2013 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>

I. Kobus,

*starszy wykładowca, doktor, nadkomisarz
(Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie)*

ZMIANY REGULACJI ZATRZYMANIA OSOBY PRZEZ POLICJĘ W POLSKIM KODEKSIE POSTĘPOWANIA KARNEGO Z 1997 r.

Obowiązujący polski kodeks postępowania karnego (k.p.k.) został zamieszczony w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r.¹, która na mocy

¹ Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.

Наукове видання

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ
КОДЕКС УКРАЇНИ 2012 р.:
кримінально-правові
та процесуальні аспекти

*Тези доповідей та повідомлень учасників
Міжнародної науково-практичної конференції*

19–20 вересня 2013 р.

Упорядник –
кандидат юридичних наук *О.В. Авраменко*

Тези опубліковано в авторській редакції

Підписано до друку 12.09.2013 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Умовн. друк арк. 31,62.
Тираж 120 прим. Зам. № 119-13.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.

Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 р.:
К82 кримінально-правові та процесуальні аспекти: тези до-
повідей та повідомлень учасників Міжнародної науково-
практичної конференції (19-20 вересня 2013 р.). – Львів:
Львівський державний університет внутрішніх справ,
2013. – 544 с.

У збірнику вміщено тези доповідей та повідомлень, з якими
виступлять учасники Міжнародної науково-практичної конференції
«Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 р.: кримінально-
правові та процесуальні аспекти», що відбудеться 19-20 вересня 2013 р.
у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

У конференції беруть участь відомі вчені, авторитетні фахівці з
проблем сучасного кримінального права, кримінального процесу та
криміналістики, які представляють наукові центри юридичної науки
України, Російської Федерації та Республіки Польща.

Тези опубліковано в авторській редакції.

УДК 343.1 (477)(063)
ББК 67.9 (4Укр)410.2